

TÜRK VATANDAŞLIĞI KANUNU

Kanun Numarası : 403
Kabul Tarihi : 11/2/1964
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih: 22/2/1964 Sayı:11638
Yayımlandığı Düstur:Tertip : 5 Cilt:3 Sayfa:470

BİRİNCİ BÖLÜM Türk Vatandaşlığının Kazanılması

1- Kanun Yolu İle Kazanma

1-Nesep ile

A) Doğum

Madde 1- (Değişik:13/2/1981-2383/1 md.)

Türkiye içinde veya dışında Türk babadan olan ya da Türk anadan doğan çocuklar doğumlarından başlayarak Türk vatandaşdırlar.

B) Hal Değişikliği

Madde 2- Yabancı anadan evlilik dışında doğan çocuk,

- Nesebinin tashihi,
- Babalığın hükümle tahakkuk etmesi,
- Tanma,

Yollarından biriyle bir Türk vatandaşına nesep bağı ile bağlanırsa doğumundan başlayarak Türk vatandaşı olur.

C) Evlat Edinme

Madde 3- Evlat edinme, evlatlığın vatandaşlığına tesir etmez. Ancak küçük olan evlatlık vatansız olur veya anası babası bulunmaz veyahut nerede olduğu bilinmezse bir Türk tarafından evlatlığa alınmakla Türk vatandaşı olur.

2- Doğum yeri ile

Madde 4- Türkiye’de doğan ve vatandaşlığını ana ve babasının doğumla kazanamayan çocuklar doğumlarından başlayarak Türk vatandaşdırlar.

Türkiye’de bulunmuş çocuklar, aksi sabit olmadıkça, Türkiye’de doğmuş sayılırlar.

3- Evlenme ile

Madde 5- (Değişik:12/6/2003-4866/1.md.) Bir Türk vatandaşı ile evlenme, kendiliğinden Türk vatandaşlığını bahşetmez. Ancak, bir Türk vatandaşı ile evlenme nedeniyle Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılar, en az üç yıldan beri evli olmaları, fiilen birlikte yaşamaları ve evliliğin devamı kaydıyla, yurt içinde en büyük mülki idare amirliklerine, yurt dışında ise Türk konsolosluklarına yazılı olarak başvuruda bulunabilirler. Başvuru üzerine İçişleri Bakanlığınca yapılacak inceleme ve soruşturma sonucunda, aranan şartları taşıdıkları anlaşılan kişiler, bu durumun tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren Türk vatandaşlığını kazanırlar.

Ancak, bir Türk vatandaşı ile evlenen yabancı, evlenmekle eski vatandaşlığını kaybediyorsa Türk vatandaşlığını kendiliğinden kazanır.

Evlilik yoluyla Türk vatandaşlığını kazananlar, evlenmenin butlanına karar verilmesi halinde, akitte hüsnüniyetli iseler Türk vatandaşlığını muhafaza ederler.

Butlanına karar verilmiş evlenmeden olan çocuklar ana veya babaları hüsnüniyetli olmasalar dahi Türk vatandaşlığını muhafaza ederler.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca çıkartılacak yönetmelikle belirlenir.

II- Yetkili Makam Kararı İle Kazanma

I- Vatandaşlığa Alınma Çeşitleri Ve İkamet

A) Genel Olarak Vatandaşlığa Alınma

Madde 6- Aşağıdaki şartları taşıyan yabancılar Bakanlar Kurulu kararı ile Türk vatandaşlığına alınabilirler.

Vatandaşlığa alınmasını isteyen kişi,

- Kendi milli kanununa, vatansız ise Türk Kanununa göre reşit olmalıdır.
- Müracaat tarihinden geriye doğru Türkiye’de 5 yıl ikamet etmiş olmalıdır.
- Türkiye’de yerleşmeye karar verdiğini davranışı ile teyit etmiş olmalıdır.
- İyi ahlak sahibi olmalıdır.
- Genel sağlık bakımından tehlike teşkil eden hastalığı bulunmamalıdır.
- Yeteri kadar Türkçe konuşabilmelidir.
- Türkiye’de kendisinin ve geçimi ile yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlayacak gelire veya mesleğe sahip olmalıdır.

B) İstisnai vatandaşlığa alınma

Madde 7- Aşağıdaki hallerde 6 ncı maddenin (b) ve (c) bentlerindeki şartlar aranmaksızın yabancılar, istekleri üzerine İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar kurulu kararıyla Türk vatandaşlığına alınabilirler.

- Türk vatandaşlığını herhangi bir şekilde kaybetmiş olanların sonradan doğmuş reşit çocukları,
- Bir Türk vatandaşı ile evli olanlarla bunların reşit çocukları,
- Türk soyundan olanlarla, eşleri ve reşit çocukları,
- Bir Türk vatandaşı ile evlenme kararıyla Türkiye’de yerleşmiş olanlar,
- Türkiye’ye sanayi tesisleri getiren sosyal, ekonomik alanlarda veya bilim, teknik veyahut sanat alanlarında olağanüstü hizmeti geçmiş veya hizmeti geçeceği düşünülen kimseler,
- Vatandaşlığa alınması Bakanlar Kurulunca zaruri görülenler.

C) Yeniden vatandaşlığa alınma

Madde 8- (Değişik: 12/6/2003-4866/2.md.) Bu Kanuna göre Türk vatandaşlığını kaybetmiş olanlardan; 19 uncu madde uyarınca yabancı erkekle evlenmek ve kocasının uyrukluğunu seçmek suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden ve 13 üncü maddede öngörülen süreyi geçiren kadınlar ile 20 inci madde uyarınca izin almak suretiyle Türk vatandaşlığından çıkanlar İçişleri Bakanlığınca, 25 inci madde uyarınca Bakanlar Kurulunca Türk vatandaşlığını kaybettiklerine karar verilenler ise Bakanlar Kurulu kararıyla, ikamet şartı aranmaksızın, yeniden vatandaşlığa alınabilir.

D) Yabancıların İkameti

Madde 9- Bir yabancı için ikamet Türk kanunlarına uygun olarak Türkiye’de oturmaktadır. Yabancıların, toplamı altı ayı geçmemek şartıyla Türkiye dışında bulunması ikamet süresini kesmez. Ancak Türkiye dışında geçirdiği zaman ikamet süresinden sayılmaz.

2-Bakanlar Kurulu Kararının Hükümü ve Vatandaşlığa Alınmada Usul (1)

A) Bakanlar kurulu kararının hükümü

Madde 10- (Değişik:20/4/1989-3540/1 md.)

Şartsız olarak vatandaşlığa alınma Bakanlar Kurulu kararı tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

Bakanlar Kurulunca bir şarta bağlı olarak vatandaşlığa alınmasına karar verilenler için vatandaşlığa alınma kararı, bu şartın yerine getirildiğinin İçişleri Bakanlığınca tespit edildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder.

İki yıl içerisinde şartların yerine getirilmemiş olması halinde İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine vatandaşlığa alınma kararı Bakanlar Kurulunca iptal edilir.

B) Vatandaşlığa Alınmada Usul

Madde 11- (Değişik: 20/4/1989-3540/2 md.)

Türk vatandaşlığına alınma başvurusu ilgilinin oturduğu yerin en büyük mülki idare amirine, yabancı ülkelerde Türk konsolosluklarına bir dilekçe ile yapılır.

Bu makamlarca hazırlanacak dosya, gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Vatandaşlığa alınma dileğinde bulunan kişi hakkında, bu Kanunun Uygulamasına İlişkin Yönetmelikle tespit edilecek esaslara göre soruşturma yapılarak gerekli şartların bulunup bulunmadığı araştırılır. Durumları uygun görülenlerin vatandaşlığa kabulü için Başbakanlığa teklifte bulunulur; uygun görülmeyenlerin başvuruları, İçişleri Bakanlığınca reddedilir.

III Seçme Hakkı ile Kazanma

1- Türk Vatandaşlığını Kaybeden Küçükler

Madde 12- Aşağıdaki kişiler, Türk Medeni Kanununa göre reşit olmalarından başlayarak bir yıl içinde Türk vatandaşlığını seçebilirler.

- (Mülga:13/2/1981-2383/11 md.)
- 30 ve 37 inci maddeler gereğince, analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden küçükler,
- 32 ve 36 inci maddeler gereğince, ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden küçükler,

2-Evlenme ile Türk Vatandaşlığını Kaybeden Kadın

Madde 13- 19 uncu madde uyarınca evlenme ile Türk vatandaşlığından ayrılan kadın bu evliliğin sona ermesinden başlayarak üç yıl içinde Türk vatandaşlığına dönebilir.

IV- Vatandaşlığı Kazanmanın Sonuçları

I-Evlenmede Çocuklar

Madde 14- Evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan kadının, bu evlenmeden önceki küçük çocukları,

- Babanın ölmüş bulunması,
- Babanın belli olmaması,
- Babanın vatansız bulunması,
- Çocuğun vatansız olması,

20/4/1989 tarihli ve 3540 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile bu Kanun 10 ve 11 inci maddelerinin ortak başlığı değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

d) velayetin anada bulunması,

Hallerinde, annelerine bağılı olarak Türk vatandaşı olurlar.

Şu kadar ki (a) ve (d) bentlerinin uygulanmasında 16 ncı maddedeki şartlar aranır.

2-Vatandaşlığa Alınma

A) Eş

Madde 15- Vatandaşlığa alınma eşin vatandaşlığına tesir etmez, ancak vatansız kadın, kocasına bağılı olarak Türk vatandaşı olur.

B) Çocuklar

Madde 16- Küçük çocuklar Türk vatandaşlığına alınan babalarına bağılı olarak Türk vatandaşı olurlar.

Türk vatandaşlığına alınan kadının küçük çocukları,

- a) Babanın ölmüş bulunması,
- b) Babanın belli olmaması,
- c) Babanın vatansız olması,
- ç) Çocuğun vatansız olması,
- d) Velayetin anada bulunması,

Hallerinde çocuğun milli kanunu engel olmadığı taktirde annelerine bağılı olarak Türk vatandaşı olurlar.

3- Seçme Hakkı İle Kazanma

A) Türk Vatandaşlığını seçen kişinin eşi ve çocukları

Madde 17- Bu Kanunun vatandaşlığı kazanmanın sonuçlarını düzenleyen 15 ve 16 ıncı maddeleri 12 inci madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığına dönen kişilerin eşleri ve küçük çocukları hakkında da uygulanır.

B) Türk Vatandaşlığını Seçen Kadının Çocukları

Madde 18- Evlenme ile Türk Vatandaşlığından ayrılan annelerine bağılı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden küçük çocuklar, kadının 13 üncü madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığına dönmesi halinde, annelerine bağılı olarak Türk vatandaşı olurlar.

Kadına Türk vatandaşlığını kaybettiren evlenmeden olan küçük çocukları, 16 ncı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen hallerde seçme hakkını kullanan annelerine bağılı olarak Türk vatandaşı olurlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Türk Vatandaşlığının Kaybı

1- Kanun Yolu İle Kayıp

Evlenme

Madde 19- Yabancı ile evlenen Türk kadını kocasının milli kanunu evlenme sebebi ile kocanın vatandaşlığını kadına bahsettiği ve kadın kocasının vatandaşlığını seçtiğini 42 inci maddede gösterilen şekilde bildirdiği taktirde, Türk vatandaşlığını kaybeder.

Kadın kocasının vatandaşlığını belirli şartların gerçekleşmesi ile kazanıyorsa; Türk vatandaşlığı o tarihte kaybedilir.

II- Yetkili Makam Kararı ile Kayıp

1- Vatandaşlıktan Çıkma ve Başka Bir devlet Vatandaşlığını kazanma İzni (1)

A) Çıkma Şartları

Madde 20- (Değişik:12/6/2003-4866/3.md.) Türk vatandaşlığından çıkma izni, aşağıdaki şartların varlığı halinde, İçişleri Bakanlığınca verilebilir.

- Mümeyyiz ve reşit olmak,
- Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olmak veya başka bir devlet vatandaşlığını kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtiler bulunmak,
- Herhangi bir suç nedeniyle aranmakta olan kişilerden olmamak,
- Hakkında herhangi bir mali ve cezai tahdit bulunmamak.

B) Müracaat Makamı

Madde 21- (Değişik:13/02/1981-2383/3 md.)

Türk vatandaşlığından çıkma veya başka bir Devlet vatandaşlığını kazanma dileği, Türkiye içinde ilgilinin oturduğu yerin en büyük mülkiye amirine, yurt dışında Türk konsolosluğuna bir dilekçe ile sunulur.

Bu makamlarca tamamlanan evrak gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir.

C) Çıkma ve izin belgeleri

Madde 22- (Değişik:13/02/1981-2383/4 md.)

Vatandaşlıktan çıkmak isteyen kişi, aynı zamanda başka bir Devlet vatandaşı ise, çıkma belgesi kendisine derhal verilir.

Vatandaşlıktan çıkmak isteyen kişi başka bir Devlet vatandaşı değil ise, İçişleri Bakanlığınca kendisine bir izin belgesi, ilgili yabancı Devlet vatandaşlığını kazandığını belirten belgeyi getirdiğinde de çıkma belgesi verilir.

Başka bir Devlet vatandaşlığını kazanmak isteyen kişiye de Bakanlar Kurulunca tespit edilen esaslara uygun olarak İçişleri Bakanlığınca izin belgesi verilebilir.

İzin belgesi üç yıl için geçerlidir. İzin belgesi alanlar bu süre içerisinde yetkili Türk makamlarına gerekli bilgi ve belgeleri vermek zorundadırlar.

Ç) Çıkma Hükümü

Madde 23- (Değişik:13/02/1981-2383/5 md.)

22 inci madde uyarınca çıkma belgesinin verilmesi ile Türk vatandaşlığı kaybedilir.

Kendilerine 22 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen izin belgesi verilmiş olanlardan aynı maddede gösterilen süre içerisinde yetkili Türk makamlarına gerekli bilgi ve belgeleri vermemiş olanların Türk vatandaşlığını kaybedip etmediklerine, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

---

1) Bu alt başlık 13/12/1981 ve 2383 sayılı Kanununun 10 uncu maddesiyle değiştirilmiş şeklindedir.

2- Vatandaşlığa Alınmanın İptali

Madde 24- Vatandaşlığa alınma, ilgilinin yalan beyanı veya önemli hususları gizlemesi sonucu vuku bulmuş ise, vatandaşlığa alınma kararı Bakanlar Kurulunca iptal edilir.

İlgilinin Türk vatandaşlığına alınmasından başlayarak beş yıl geçtikten sonra iptal kararı verilemez.

3- Vatana Bağlılıkla Bağdaşmayan Eylemler

A) Kaybettirme

Madde 25- Aşağıdaki kişilerin Türk vatandaşlığına kaybettiklerine Bakanlar Kurulu tarafından karar verilebilir.

- a) **(Değişik:13/02/1981-2383/6 md.)** İzin almaksızın kendi istekleri ile yabancı bir Devlet vatandaşlığını kazananlar.
  - b) Yabancı bir Devletin, Türkiye'nin menfaatlerine uymayan herhangi bir hizmetinde bulunup da Hükümetçe, bu görevi bırakmaları kendilerine yurt dışında elçilik veya konsolosluklarımız, yurt içinde ise mahalli mülki amirleri tarafından bildirilmesine rağmen üç aydan az olmamak üzere verilecek münasip bir süre içerisinde kendi istekleri ile bırakmayanlar,
  - c) Türkiye ile savaş halinde bulunan bir Devletin her türlü hizmetinde kendi istekleriyle Hükümetin izni almaksızın çalışmaya devam edenler.
  - ç) Yurt dışında bulunup da muvazzaf askerlik görevini yapmak veya Türkiye'de savaş ilanı üzerine, yurt dışında bulunup da, yurt savunmasına katılmak için yetkili kılınmış makamlar tarafından usulen yapılacak çağrıya mazeretsiz olarak üç ay içinde icabet etmeyenler.
  - d) Sevk sırasında veya kıtalarına katıldıktan sonra yurt dışına kaçıp da kanuni süre içinde geri dönmeyenler.
  - e) Silahlı Kuvvetler mensupları ile askerlik görevini yapmakta olanlardan görev, izin hava değişimi veya tedavi için yurt dışında bulunup da süresi bittiği halde mazeretsiz olarak üç ay içinde geri dönmeyenler,
  - f) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazandıktan sonra kesintisiz olarak en az yedi yıl Türkiye dışında oturan ve Türkiye ile ilgisini ve bağlılığını kesmediğine ve Türk vatandaşlığını muhafaza ettiğine delalet edecek resmi temas ve işlemleri bulunmayanlar.
- (ç), (d), (e) bentlerine göre karar verilebilmesi için Milli Savunma Bakanlığının teklifi şarttır.

g) (Ek :13/02/1981-2383/6 md.;Mülga:27/5/1992-3808/1 md)

h) **(Ek:13/2/1981-2383/6 md)** Herhangi bir yolla yabancı bir Devlet vatandaşlığını kazanmış olup, kesintisiz olarak en az yedi yıl Türkiye dışında oturan ve Türkiye ile ilgisini ve bağlılığını kesmediğine ve Türk vatandaşlığını muhafaza etmek isteğine delalet edecek resmi temas ve işlemlerde bulunmayanlar.

(Ek Fıkra:13/2/1981-2383/6 md.;Mülga:27/5/1992-3808/1 md)

B) Çıkarma

Madde 26- (Değişik: 13/02/1981-2383/7 md.)

Yurt dışında bulunup da Türkiye Cumhuriyetinin iç ve dış güvenliği ile kanunun suç saydığı şekilde iktisadi veya mali güvenliği aleyhine faaliyette bulunan veya yurt içinde bu tür faaliyetlerde bulunup da her ne suretle olursa olsun yurt dışına çıkan ve hakkında Türkiye'de bu nedenle kamu davası açılmasına veya ceza kovuşturmasına veya hükümün infazına olanak bulunmayan ve gelmesi için yapılan duyuruya rağmen üç ay içinde, savaş sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde bir ay içinde yurda dönmeyen Türk vatandaşlığını sonradan kazanmış kişiler Bakanlar Kurulu Kararı ile vatandaşlıktan çıkarılabilir.

Bu hüküm, Türkiye savaş halinde bulunduğu zaman, doğumla Türk vatandaşı olanlar hakkında da uygulanabilir.

III- Seçme Hakkı İle Kayıp

1- Türk Vatandaşlığını Kazanan Çocuklar

Madde 27- Aşağıdaki Türk vatandaşları reşit olmalarından başlayarak iki yıl içinde Türk vatandaşlığından ayrılabilirler:

- (Değişik: 13/02/1981-2383/8 md.) Analarına bağlı olarak doğumla Türk vatandaşı oldukları halde doğumla veya sonradan yabancı babalarının vatandaşlığını kazananlar,
- Evliliği alınmakla Türk vatandaşı olanlar,
- Doğum yeri esasına göre Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan ana veya babasının vatandaşlığını kazananlar,
- Herhangi bir şekilde Türk vatandaşlığını kazanmış olan ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşı olanlar,

Yukarıdaki hükümler gereğince vatandaşlıktan ayrılma ilgiliyi vatansız kılacak ise, bu hak kullanılmaz.

2- Evlenme ile Türk Vatandaşlığını Kazanan Kadın

Madde 28- 5 inci madde uyarınca evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan kadınlar evliliğinin sona ermesinden başlayarak üç yıl içinde evlenmeden önce sahip oldukları devlet vatandaşlığını muhafaza ettikleri veya bu vatandaşlığa dönebildikleri takdirde Türk vatandaşlığından ayrılabilirler.

IV- Kaybın Sonuçları

1- Yabancı Muamelesi ve Saklı Tutulan Haklar (1)

Madde 29- (Değişik:06/7/2004- 5203/ 1.md) Bu Kanun gereğince Türk vatandaşlığını kaybeden kişiler, kayıp tarihinden başlayarak yabancı muamelesine tâbi tutulur. Ancak doğumla Türk vatandaşı olup da, İçişleri Bakanlığında vatandaşlıktan çıkma izni alanlar ve bunların vatandaşlıktan çıkma belgesinde kayıtlı reşit olmayan çocukları; Türkiye Cumhuriyetinin millî güvenliğine ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, askerlik hizmetini yapma yükümlülüğü ve seçme-seçilme, kamu görevlerine girme ve muafet araç veya ev eşyası ithal etme hakları dışında, sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tâbi olmak şartıyla Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam ederler. Kanunun 33 ve 35 inci madde hükümleri saklıdır.

2- Evlenmede Çocuklar

Madde 30-Yabancı ile evlenmek suretiyle 19. madde gereğince Türk vatandaşlığını kaybeden kadının bu evlenmeden önceki küçük çocukları;

- Babanın ölmüş bulunması,
- Babanın belli olmaması,
- Babanın vatansız olması,

Hallerinde analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler. Bu fıkra gereğince Türk vatandaşlığının kaybı, çocuk 15 yaşından büyük ise, yazılı muvafakatına bağlıdır.

Yukarıdaki fıkra gereğince Türk vatandaşlığının kaybı çocukları vatansız kılacak ise, çocuklar Türk kahlırlar.

3- Vatandaşlıktan Çıkma

A) Eş:

Madde 31- Vatandaşlıktan çıkma eşin vatandaşlığına tesir etmez.

---

1)Bu Madde başlığı, 7/6/1995 tarih ve 4112 sayılı kanunun 2. maddesi ile değiştirilmiş olup, metne işlenmiştir.

B) Çocuklar

Madde 32- (Değişik: 12/6/2003-4866/ 5. md.) Türk vatandaşlığından çıkan babanın küçük çocukları;

- Ananın ölmüş bulunması,
- Ananın yabancı olması,
- Velayetin babada bulunması ve ananın yazılı muvafakatının alınması,

hallerinde babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler. Ancak ananın muvafakat etmemesi durumunda mahkemeden alınacak karara göre işlem yapılır.

Türk vatandaşlığından çıkan ananın küçük çocukları;

- Babanın ölmüş bulunması,
- Babanın belli olmaması,
- Babanın yabancı olması,
- Velayetin anada bulunması ve babanın yazılı muvafakatının alınması,

Hallerinde, analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler. Ancak, babanın muvafakat etmemesi durumunda mahkemeden alınacak karara göre işlem yapılır.

Baba veya anaya bağlı olarak vatandaşlığın kaybı, çocuk 15 yaşından büyük ise, yazılı muvafakatına bağlıdır.

Bu madde hükümleri gereğince vatandaşlığın kaybı çocukları vatansız kılacak ise çocuklar Türk kalır.

4- Vatandaşlığın İptali

Madde 33- İptal kararı ilgili kişiye bağlı olarak Türk vatandaşı olmuş eş ve çocuklar hakkında da hüküm ifade eder.

İptal kararının hükümleri geriye yürümez.

Vatandaşlığı iptal edilenlerin mallarının tasfiyesi ile kendilerinin sınır dışı edilmeleri lüzumlu görüldüğü takdirde bu husus iptal kararında belirtilir. Bu gibiler en geç bir yıl içinde Türkiye'deki mallarını tasfiye ederek ikametgah ve iş merkezlerini yurt dışına nakil ve memleketi terk etmek zorundadır. Aksi halde, malları hazinece satılarak bedelleri nam ve hesaplarına milli bir bankaya yatırılır ve kendileri de sınır dışı edilir. Bu kişiler iptal kararı aleyhine Danıştay'a başvurdukları takdirde, malların tasfiyesi ve sınır dışı işlemleri dava sonuna bırakılır.

5- Kaybettirme ve Çıkarma

A) Genel Olarak

Madde 34- kaybettirme ve çıkarma kararları şahsidir. İlgilinin eş ve çocuklarına tesir etmez.

B) Çıkarma

Madde 35- 26 ncı madde gereğince vatandaşlıktan çıkarılan kişilerin Türkiye'de bulunan malları Hazinece tasfiye edilir ve bedelleri nam hesaplarına milli bir bankaya yatırılır. Bu kişiler çıkarma kararı aleyhine Danıştay'a başvurduğu takdirde malların tasfiyesi dava sonuna bırakılır.

Bu gibiler Türkiye'de yerleşmemek ve genel hükümlere tabi olmak şartıyla Türkiye'ye gelebilirler.

Vatandaşlıktan çıkarma kararının ilgiliyi tebliğinden veya Resmi Gazete ile yayınlanmasından önce Türkiye'ye dönenler hakkında vatandaşlıktan çıkarma işlemi durdurulur.

Türk vatandaşlığından çıkarılanlar hiçbir şekilde yeniden Türk vatandaşlığını kazanamazlar.

6- Seçme Hakkı ile Kayıp

A) Seçme Hakkı ile Türk Vatandaşlığından Ayrılan Kişinin Eşi ve Çocukları

Madde 36- Bu Kanunun vatandaşlıktan çıkmanın sonuçlarını düzenleyen 31 ve 32 inci maddeleri, 27 inci madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılan kişilerin eşleri ve küçük çocukları, hakkında da uygulanır.

B-SEÇME HAKKI İLE TÜRK VATANDAŞLIĞINDAN AYRILAN KADININ ÇOCUKLARI

Madde 37- Evlenme ile Türk vatandaşlığına geçen analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanan küçük çocuklar, kadının 28 inci madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılması halinde, analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler.

Kadına Türk vatandaşlığını kazandıran evlenmeden olan küçük çocukları, 32 inci maddenin 2 inci fıkrasında belirtilen şartlarla seçme hakkını kullanan analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Türk Vatandaşlığının İspatı ve Yargı Yolu

1- Türk Vatandaşlığının İspatı

1- İspat Şekli

Madde 38- Türk vatandaşlığını ispatı herhangi bir şekle tabi değildir.

Aşağıdaki resmi kayıt ve belgelerle benzerleri, aksi sabit oluncaya kadar ilgilinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil eder.

- Türkiye Cumhuriyeti nüfus sicilli kayıtları,
- Nüfus hüviyet cüzdanları,
- Pasaport ve pasaport yerine geçen belgeler,
- Türk konsolosluklarınca verilen vatandaşlık ilmühaberleri.

2- İdari Makamlar

Madde 39- Bir kimsenin Türk vatandaşı olup, olmadığı hakkında Türk makamlarınca tereddüde düşüldüğü takdirde bu husus İçişleri Bakanlığından sorulur.

II- Yargı Yolu

1- Danıştay

Madde 40- Türk vatandaşlığı hakkında idari makamlarca her ne şekilde olursa olsun verilen kararlar aleyhine Danıştay'a başvurulabilir.

2- Danıştay Dışı Yargı Organları

Madde 41- Danıştay dışında herhangi bir Türk yargı organı önünde bir kimsenin Türk vatandaşı olup olmadığı iddia edilir veya ilgili organ tarafından tereddüde düşülürse bu husus İçişleri Bakanlığından sorulur. İçişleri Bakanlığı en geç bir ay içinde kararını bildirir.

İçişleri Bakanlığınca verilen kararın davaya bakmakta olan mahkemece taraflara tebliğinden başlayarak bir ay içinde ilgililerce Danıştay'a başvurulmadığı takdirde Bakanlık kararı kesinleşir.

2 inci fıkrada belirtilen şekilde Danıştay'a başvurulursa bakılmakta olan dava, karara kadar durdurulur. Sözü edilen fıkra gereğince yapılan müracaatları Danıştay üç ay içinde kesin olarak karara bağlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli Hükümler**

1- Evlenmede Vatandaşlıkla İlgili Beyan

Madde 42-(Değişik: 12/6/2003-4866/ 6.md.) 19 uncu maddedeki beyanlar,

- a) Evlenme, evlendirmeye yetkili Türk makamları önünde yapıldığı taktirde, evlenme sırasında o makama,
- b) Evlenme, evlendirmeye yetkili yabancı makamlar önünde yapıldığı taktirde evlenmeyi tescil ile görevli Türk makamlarına, evlenme akdinden başlayarak bir aylık süre içinde yazılı olarak yapılır.

Birinci fıkraya uygun olarak yapılan beyanı alan makam evlenmenin tesciline ait muameleli evrak ile birlikte bunu ilgili nüfus müdürlüğüne gönderir.

II- Seçme Hakkını Kullanma Şekli

Madde 43- 12.13.27 ve 28 inci maddeler uyarınca seçme hakkı İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere mahallin en büyük mülkiye amirliğine ve yabancı memleketlerde de Türkiye elçilik veya konsolosluklarına yazılı bildiride bulunmak suretiyle kullanılır.

III- Maddi Hataların Düzeltilmesi

Madde 44- Bu Kanuna göre alınan kararlarda maddi bir hata bulunduğu sonradan anlaşılırsa bu kararı veren makam düzeltme veya değiştirme kararı alabilir.

IV- Resmi Gazete ile Yayın

Madde 45- (Değişik:20/4/1989-3540/3 md.)

Bakanlar Kurulu kararı ile Türk vatandaşlığına alınanlardan gerekli görülenler ile Türk vatandaşlığını kaybedenlerin tam hüviyetleri Resmi Gazetede yayımlanır.

Bunlardan adresi bilinmeyenler hakkında ilan edilen tebliğ, bu yayım tarihinden itibaren bir yıl sonra yapılmış sayılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

1- Kaldırılan Kanun ve Hükümler

Madde 46- 431 Sayılı kanunla ekleri ve İskan Kanununun vatandaşlıkla ilgili hükümleri saklı kalmak şartıyla 1041 ve 1312 sayılı kanunlarla bu kanuna aykırı diğer hükümler kaldırılmıştır.

Ek Madde 1-(03/06/2003-4862-1 md.): Türk vatandaşlığına geçmek isteyen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları, yurtdışında ilgili Türk temsilciliklerine, yurt içinde ise valiliklere başvurarak Türk vatandaşı olmak istediklerini beyan ettikleri takdirde, Türk vatandaşlığını kendiliğinden kazanırlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, ilgili Bakanlıkların görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir.

11- Geçici Hükümler

Kayıp Kişiler

Geçici Madde 1- Milli Mücadeleden sonra, “ avdeti gayricaizdir” şerhini havi Büyük Millet Meclisi Hükümeti veya işgal Devletlerinin İstanbul temsilcileri tarafından verilen pasaportlarla veya belgeleri olmaksızın

Türkiye'den 1930 yılının sonuna kadar ayrılmış bulunup da halen ölü veya sağ oldukları bilinmeyen ve sadece nüfus sicillerinde kayıtlı bulunan kişiler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türk vatandaşlığını kaybetmiş sayılırlar. Gerekli işlemler İçişleri Bakanlığınca yapılır.

Iskat Edilenlere Verilen Talep Hakkı

Geçici Madde 2- Tabiiyeti Osmanıye kanunnamesi ile 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu hükümlerine göre iskat edilmiş doğuştan Türk vatandaşı olan kişiler bu kanunun yürürlük tarihinden başlayarak bir yıl içinde yeniden Türk vatandaşlığına girmek istediğinde buldukları ve vatandaşlığa alınmalarında bir sakınca görülmediği takdirde haklarında bu kanunun 8 inci maddesi uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Geçici Madde 3-(Ek:27/5/1992-3808/2 md) 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 25. maddesinin (g) bendi uyarınca haklarında Bakanlar Kurulunca Türk vatandaşlığını kaybettirme kararı almış **olanların** nüfus kütüklerindeki kayıtları müracaatlarına ve herhangi bir işleme gerek kalmaksızın İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne canlandırılır.

Geçici Madde 4-(Ek:27/5/1992-3808/3 md) 403 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 25. maddesinin (g) bendi uyarınca haklarında Türk vatandaşlığını kaybettirme işlemi yapılan ve bu nedenle aynı kanununun 35. maddesi gereğince Türkiye'de bulunan ve hazinece tasfiye edilen malları veya bu malların milli bir bankada adlarına açılan hesabına yatırılmış olan bedelleri hak sahiplerine iade edilir.

Kaybettirme işlemi aleyhine Danıştay'da açılmış ve henüz karara bağlanmamış olan davalar düşer.

Ek Geçici Madde 1- (ek:13/2/1981-2383/12 md.)

1312 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu hükümlerine göre vatandaşlıktan iskat edilmiş veya başka bir nedenle vatandaşlığını kaybetmiş doğuştan Türk vatandaşı olan kişilerin bu Kanunun yürürlük tarihinden başlayarak 2 yıl içinde yeniden Türk vatandaşlığına girmek isteğinde bulunmaları ve vatandaşlığa alınmalarında bir sakınca görülmemesi halinde haklarında 403 sayılı Kanunun 8 inci maddesini uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Ek Geçici Madde 2- (ek:13/2/1981-2383/12 md.)

22/5/1964 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Türk anadan doğan ve doğumla Türk vatandaşlığını kazanmayan küçükler ana, baba ya da yasal temsilcilerinin başvurmaları halinde analarına bağlı olarak doğumlarından başlayarak Türk vatandaşı olurlar.

Ana , baba veya yasal temsilcilerinin başvurmamaları halinde çocuğun Türk Medeni Kanununa göre reşit olmasından itibaren 3 yıl içinde seçme yolu ile Türk vatandaşlığını kazanma hakkı saklıdır.

III- Yürürlük

Madde 47- Bu Kanun yayımından üç ay sonra yürürlüğe girer.

IV- Yürütme

Madde 48- Bu kanunun Bakanlar Kurulu yürütür.

11/12/1964 TARİHLİ VE 403 SAYILI ANA KANUNA İŞLENMEYEN HÜKÜMLER:

1) 20/4/1989 tarihli ve 3540 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde- 1312 sayılı Türk vatandaşlığı Kanunu hükümlerine göre vatandaşlıktan iskat edilmiş, doğuştan Türk vatandaşı olan kişilerin bu Kanunun yürürlük tarihinden başlayarak iki yıl içinde yeniden Türk vatandaşlığına girmek istediğinde bulunmaları ve vatandaşlığa alınmalarında bir sakınca görülmemesi halinde, haklarında 403 sayılı Kanunun 8 inci maddesi hükümlerini uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

403 SAYILI KANUNDA EK VE DEĞİŞİKLİK YAPAN MEVZUATIN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRDIĞI KANUN VE HÜKÜMLERİ GÖSTERİR LİSTE

Yürürlükten Kaldırılan	Yürürlükten Kaldırılan Mevzuatın		
<u>Kanun veya Kanun Hükümleri</u>	<u>Tarihi</u>	<u>Sayısı</u>	<u>Maddesi</u>
11/2/1964 tarih ve 403 sayılı Kanunun 12 inci maddesinin (a) bendi	13/2/1981	2383	11
11/2/1964 tarih ve 403 Sayılı Kanunun 25. maddesinin 1. fıkrasının (g) bendi ile 2. fıkra	27/5/1992	3808	1
11/2/1964 tarih ve 403 Sayılı Kanununun 20. maddesinin (b) fıkrası	7/6/1995	4112	1

403 SAYILI KANUNDA EK VE DEĞİŞİKLİK YAPAN MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Kanun	Yürürlüğe	
<u>No</u>	<u>Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler</u>	<u>Giriş Tarihi</u>
2383	-	17/2/1981
3540	-	29/4/1989
3808	-	04/06/1992
4112	-	12/6/1995
4862	-	03/6/2003
4866	-	12/6/2003